

Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský

Sídlo ústavu: Hroznová 63/2, 656 06 Brno

Oblastní odbor Žatec, Chmelařské náměstí 1612, 438 01 Žatec

Chrastava 5. 1. 2015
č. j. UKZUZ 093948/2014

Zpráva č. 20 oblastního odboru ŽATEC o výskytu škodlivých organismů a poruch za období 27. 10. - 31. 12. 2014

1. Počasí

Na začátku sledovaného období bylo poměrně teplo, denní teploty se pohybovaly v rozmezí 1 – 15 °C, bez přízemních mrazíků. Často se vyskytovaly ranní mlhy. Většinou se střídaly dny s nadprůměrnými teplotami a jasným počasím s chladnými, zataženými a deštivými dny. Ochlazovat se začalo až v polovině listopadu, kdy se denní minima začala pohybovat mírně nad hranicí bodu mrazu, s občasným výkyvem do slabých minusových hodnot (výjimečně až -3 °C v okrese Česká Lípa a Litoměřice). Denní teploty se pohybovaly v rozmezí 1 – 8 °C. Tento průběh počasí pokračoval až do 8. 12., kdy došlo ke krátkodobému výraznému ochlazení až na -6 °C ráno a celodennímu mrazu 9. 12. v okrese Česká Lípa, Liberec a Litoměřice. V dalším období se teploty pohybují nad bodem mrazu. Výrazně se ochladilo až 26. 12., kdy bylo naměřeno -4 °C až -14 °C dle lokality. Nejnižších teplot je dosaženo v okresech Jablonec nad Nisou a Semily.

V okrese Louny srážkový úhrn činil 46 mm. V okrese Litoměřice spadlo za celé sledované období 61 mm (Doksany) dešťových srážek, Semily 50 mm (Kvítkovice), Teplice 52 mm. Naproti tomu v okrese Děčín se srážky vyskytovaly pouze ojediněle. V okrese Česká Lípa se v prosinci často vyskytuje mrholení nebo slabý déšť. První velmi slabé sněhové přeháňky se objevily v okrese Semily 2. 12. a Litoměřice 10. 12. Vydatnější sněžení se objevuje 27. 12. v okresech Česká Lípa, Děčín a Liberec, kde se sníh drží až do konce sledovaného období. V okrese Litoměřice se první sněhová pokrývka objevuje až 29. 12.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Ještě během první dekády listopadu probíhalo na mnoha pozemcích setí ozimé pšenice. Díky deštivému průběhu počasí se v okrese Louny nepodařilo stoprocentně sklídit slunečnici a kukuřici na zrna. Nadprůměrně teplé počasí ve sledovaném období umožnilo dokončit všechny sklizňové práce včetně sklizně cukrovky, která je ještě částečně na polních skládkách, připravená k odvozu do cukrovaru, a sklizně pozdních odrůd jablek v intenzivně ošetřovaných sadech. Vzhledem k odbytové krizi a sníženým výkupním cenám nebyla jablka v neintenzivně ošetřovaných sadech, běžně určená k moštování, z části sklizena. Průběžně byly dokončovány podzimní polní práce, přihnojení i aplikace pesticidů podle potřeb jednotlivých plodin. Vzhledem k průběhu počasí ve druhé polovině sledovaného období, nedostatek slunečního svitu, nadprůměrné teplo a stálé vlhko, lze předpokládat narůstající výskyt houbových chorob na ozimých plodinách. Brzo zaseté porosty řepek, nedostatečně ošetřené regulátory růstu, jsou přerostlé a začínají přecházet do růstových fází nevhodných k přezimování. Na chmelnicích bylo dokončeno hnojení organickou hmotou a zimní orba.

Teplé počasí sledovaných měsíců umožnilo provést rychlé výsadby nových chmelnic, kterých bylo v okrese Louny rekordní množství. Na TTP pokračovalo ošetřování, tj. smykování pastvin, mulčování přerostlých porostů aj.

OBILNINY

PŠENICE OZIMÁ (RF 12-29 BBCH, tj. fáze 2. listu: 2. list rozvinutý až 9 a více odnoží viditelných)

V okrese Liberec (Vitanovice, 18. 12.) byl zaznamenán první výskyt **hnědé rzivosti pšenice (*Puccinia recondita*)**.

V okresech Česká Lípa (Brniště, 5. 12.) a Litoměřice (Roudnice nad Labem, 2. 12.) byl pozorován silný výskyt **padlí pšenice (*Blumeria graminis*)**. Na lokalitě Čížkovice (1. 12.) byl zjištěn střední výskyt. První výskyt je hlášen z okresu Liberec (Vitanovice, 18. 12.).

Pravidelné pozorování napadení listů padlím pšenice se provádí ve fázi objevení posledního listu až konce metání (37–59 BBCH). Hodnotí se 20 rostlin (odnoží) odebraných při úhlopříčném průchodu porostem (10 míst x 2 rostliny).

Ošetření se provádí až od fáze objevení se posledního listu a při dosažení prahu škodlivosti, jestliže více než 60 % rostlin (odnoží) má napadený 3. list shora.

V okresech Česká Lípa na lokalitách Manušice (14. 11., nový osev) a Stružnice (14. 11., strniště), Louny (Bitozeves, 31. 10. a Liběšovice, 5. 11.) a Teplice (Žim, 3. 11.) byl pozorován střední výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)**.

Pozorování hrabošů se provádí v porostech ozimů o výměře větší než 5 ha na počátku a na konci vegetace. Zjišťují se počty užívaných nor (nory s čerstvými výhrabky nebo pobytovými stopami) v přepočtu na 1 ha a to na základě 4 průchodů o šířce 2,5 m a délce 100 m, resp. cca 140 kroků (celkem 4 x 250 m² = 1000 m²) a vynásobením 10 x.

Ošetření je doporučeno při překročení prahu škodlivosti, to je při výskytu více jak 50 ti užívaných nor na 1 ha.

JEČMEN OZIMÝ (RF 22-28 BBCH, tj. druhá odnož viditelná až třetí odnož viditelná)

První výskyt **padlí ječmene (*Blumeria graminis*)** byl zjištěn v okrese Ústí nad Labem (Lochočice, 28. 11.). Střední výskyt je hlášen z okresů Česká Lípa (Žďár v Podbezděži, 7. 11.) a Děčín (Markvartice u Děčína, 17. 12.).

Pravidelné pozorování napadení rostlin padlím ječmene se provádí ve fázích plného odnožování a objevení se 2. kolénka (RF 25 a 32 BBCH). Hodnotí se 20 rostlin (odnoží) odebraných při úhlopříčném průchodu porostem (10 míst x 2 rostliny).

Ošetření se doporučuje v období sloupkování, při dosažení prahu škodlivosti, jestliže více než 10 % rostlin (odnoží) je napadeno padlím ječmene.

V okrese Litoměřice (Podluský, 2. 12.) byl zjištěn střední ohniskový výskyt **sit'ovité skvrnitosti ječmene (*Pyrenophora teres*)** a **tmavohnědé skvrnitosti ječmene (*Ramularia collo-cygni*)**.

V okrese Liberec na lokalitě Vlastibořice byl 18. 12. zaznamenán první výskyt **mšic (*Aphididae*)** na listech.

KUKUŘICE (RF 97-99 BBCH, tj. rostlina odumřela až sklizňová zralost- plodina sklizena)

V okrese Louny (Lipenec, 11. 11.) byl zjištěn silný výskyt **bělporučové hniloby obilek kukuřice (*Gibberella zeae*)**.

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (RF 15-30 BBCH, tj. 5. pravý list vyvinutý až počátek prodlužovacího růstu)

První výskyt **fomového černání stonků řepky (*Leptosphaeria maculans*)** v okrese Ústí nad Labem (Dubice nad Labem, 28. 11.). Střední výskyt je hlášen z okresu Litoměřice (Lounky a Roudnice nad Labem, 30. 10., Zimoř, 15. 12.). Silný výskyt zjištěn na lokalitě Slatina pod Hazmburkem a Třeбенice (1. 12.).

První výskyt **plísňě brukvovitých (*Peronospora parasitica*)** byl zjištěn v okrese Litoměřice (Zimoř, 15. 12.). Střední výskyt zjištěn na lokalitě Roudnice nad Labem (30. 10.).

První výskyt **molice vlašovičnickové (*Aleyrodes proletella*)** byl zjištěn v okrese Litoměřice (Lounky a Roudnice nad Labem, 30. 10.).

V okrese Česká Lípa byl na listech rostlin pozorován výskyt kolonií **mšice broskvoňové (*Myzus persicae*)** všech vývojových stadií, a to na lokalitách Brniště (5. 12.), Blíževedly, Drchlava, Pavličky a Sosnová u České Lípy (2. 12.).

Silný výskyt dospělců **mšice zelné (*Brevicoryne brassicae*)** byl zjištěn v okresech Děčín (Markvartice u Děčína, 7. 11.) a Ústí nad Labem (Dubice nad Labem, 29. 10.). Střední výskyt je hlášen z okresu Litoměřice (Třeбенice, 1. 12.). První výskyt vajíček **mšice zelné (*Brevicoryne brassicae*)** byl zjištěn v okresech Děčín (Markvartice u Děčína, 17. 12.) a Ústí nad Labem (Dubice nad Labem, 28. 11.).

V okrese Litoměřice (Lounky, 30. 10. a Libkovic pod Řípem, 31. 10.) a Louny (Liběšovice, 5. 11.) byl zjištěn střední výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)**.

Pozorování hrabošů se provádí v porostech řepky ozimé o výměře větší než 5 ha na počátku a na konci vegetace. Zjišťují se počty užívaných nor (nory s čerstvými výhrabky nebo pobytovými stopami) v přepočtu na 1 ha a to na základě 4 průchodů o šířce 2,5 m a délce 100 m, resp. cca 140 kroků (celkem 4 x 250 m² = 1000 m²) a vynásobením 10 x.

Ošetření je doporučeno při překročení prahu škodlivosti, to je při výskytu více jak 50 tí užívaných nor na 1 ha.

SLUNEČNICE (RF 97 – 99 BBCH, tj. rostlina uschla a odumřela až sklizňová zralost- plodina sklizena)

V okrese Louny se podařilo téměř všechny porosty sklídit, avšak jsou znatelné ztráty na výnosech u pozdějších sklizní, díky vypadávání semen z terčů po podzimním silném napadení **šedou plísnovitostí slunečnice (*Botrytis cinerea*)**. V Libořicích na Žatecku se nepodařilo do dnešní doby sklídit asi 12 ha slunečnice.

PÍCNINY

VOJTĚŠKA (RF 25 BBCH)

V okrese Litoměřice (Mnětěš, 31. 10.) byl zjištěn střední výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)**.

PASTVINY, LOUKY, TTP

Střední výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** byl zjištěn v okresech Česká Lípa (Kvítkov u České Lípy, 14. 11.), Děčín (Horní Jindřichov, Chřibská, 31. 10., Růžová, 29. 10., Staré Hraběcí, 4. 11., Labská Stráň a Arnoltice, 14. 11.), Litoměřice (Krabčice u Roudnice nad Labem, 31. 10.), Louny (Blšany a Dětaň, 5. 11.), Teplice (Všechlapy u Zabušan, 12. 11.) a Ústí nad Labem (Petrovice u Chabařovic, 6. 11.).

V okrese Semily je mnoho porostů silně poškozeno **prasetem divokým (*Sus scrofa*)**. Značnému výskytu napomáhá i výskyt hrabošů a ponechání zbytků porostů po mulčování trav, kde tato zvěř hledá potravu.

OVOCNÉ DŘEVINY

Jádroviny

JABLOŇ (RF 97-99 BBCH, tj. všechny listy opadlé až plodina sklizena)

V okrese Louny (Židovice, 31. 10.) byl zjištěn střední výskyt **hraboše polního** (*Microtus arvalis*).

Pozorování hrabošů se provádí v porostech s výměrou větší než 5 ha na počátku a na konci vegetace. Zjišťují se počty užívaných nor (nory s čerstvými výhrabky nebo pobytovými stopami) v přepočtu na 1 ha a to na základě 4 průchodů o šířce 2,5 m a délce 100 m, resp. cca 140 kroků (celkem $4 \times 250 \text{ m}^2 = 1000 \text{ m}^2$) a vynásobením 10 x.

Ošetření je doporučeno při překročení prahu škodlivosti, to je při výskytu více jak 50 ti užívaných nor na 1ha.

OSTATNÍ

BRSLÉN

V okrese Litoměřice (Libotenice, 31. 10.) a Teplice (Chouč, 10. 11.) byl pozorován první výskyt dospělců **mšice makové** (*Aphis fabae*). První výskyt vajíček byl zjištěn v okrese Litoměřice na lokalitách Soběnice (15. 12.) a Libotenice (12. 12.).

Za Oblastní odbor Žatec zpracovala: Ing. Lenka Juračková